

Dagordningspunkt 10.14

A. Vi bygger landet starkt och hållbart

- 5 Partistyrelsens förslag till politiska riktlinjer
kapitel 1 *Vi bygger landet starkt och hållbart – Alla jobb ska vara trygga jobb*
kapitel 1 *Vi bygger landet starkt och hållbart – Plikt och rätt*

(s. 8-9) samt (s.9-11)

10

VERSION 2

(s.8 rad 29 – s.9 rad 23 i ursprungsdokumentet)

Vi bygger landet starkt och hållbart

5 **Alla jobb ska vara trygga jobb**

Arbete ska stärka den som arbetar – alla jobb ~~är inte bra jobb~~ ska vara bra jobb. Allt fler nya arbetstillfällen, inte minst för nyanlända och för unga, innebär osäkra anställningar eller arbeten som man inte kan försörja sig på. Vi vill se en arbetsmarknad med fler trygga anställda. Det handlar både om att möta den snabba omställningen där kraven på rätt kompetens hela tiden ökar och att komma åt otyetget med sms-anställningar, hyvling och otrygga anställningsformer. Vi kan aldrig acceptera att arbeten är farliga för ens fysiska och psykiska hälsa, vare sig på grund av arbetets innehåll eller anställningsvillkoren i sig. Därför är vårt mål en nollvision mot dödsolyckor och mot dödsfall på grund av jobbet. För att nå dit krävs att alla arbetsgivare tar sitt arbetsmiljöansvar och bidrar till ett hållbart arbetsliv. Arbetskläder är en jämställdhetsfråga. Vi socialdemokrater kommer att verka för att kvinnor och män som jobbar i offentlig sektor har lika tillgång till arbetskläder. När arbetsmarknaden förändras måste lagstiftning, kontroller och det förebyggande arbetsmiljöarbetet utvecklas med det.

Normen på svensk arbetsmarknad ska vara att anställningar är tillsvidare ~~och~~ på heltid och omfattas av kollektivavtal. Fler ska kunna arbeta heltid, inte bara ha en heltidsanställning i grunden.

20 Visstidsanställningar ska snabbare övergå i en tillsvidareanställning och tidsbegränsade anställningar ska alltid vara objektivt motiverade. Det ska inte vara möjligt att täcka ett stadigvarande arbetskraftsbehov med inhyrning. Vi vill att välfärdssektorn ska gå före och nå ett mål under nästa mandatperiod om att minst 90 procent av alla välfärdsarbetare ska ha en tillsvidareanställning på heltid. Det uppsatta målet kräver en hållbar arbetstidsförläggning med fokus på friska arbetsplatser och friska arbetstagare. Arbetsgivare inom offentlig sektor ska vara ett föredöme. Möjligheten för 25 långtidsarbetslösa att få subventionerad anställning bör utvidgas även till deltidsarbetslösa efter en viss tid. Arbetsgivaransvaret ska vara tydligt även inom gig-tjänster. För att inte ofrivilligt egenföretagande ska användas som ett sätt att kringgå arbetsgivaransvar ska F-skattsedlar kunna kontrolleras bättre och återkallas vid missbruk. Myndigheterna bör även få bättre möjligheter att kontrollera tillstånd och intyg för utländsk arbetskraft.

Förmågan att ställa om från gammal till ny teknik och från gamla till nya jobb, är något som har gjort Sverige till ett av världens mest innovativa och konkurrenskraftiga länder. Strukturomvandlingen går allt fortare och möjligheterna att vidareutbilda sig, yrkesväxla och utveckla sin kompetens under ett helt 35 yrkesliv är en tydlig maktfråga. Vi ska säkra omställningsförmåga, konkurrenskraft och svenska jobb. Partsöverenskommelsen och de reformer som vi socialdemokrater presenterat för omställningsstudiestöd ska genomföras fullt ut. Ett nytt studiestöd ska införas tillsammans med fler utbildningsplatser som gör det väsentligt enklare att utbilda sig mitt i livet för att stärka ens ställning på 40 arbetsmarknaden. Alla arbetstagare, oavsett om man jobbar heltid eller deltid, och om man är visstidsanställd eller fast anställd, ska kunna få omställningsstöd när anställningen är på väg att upphöra.

Människors egen organisering och solidariteten mellan arbetstagare är den bästa garanten för trygga och 45 säkra jobb. Både i Sverige och i EU värnar vi den svenska modellen och parternas självständiga roll att avgöra löner och villkor i förhandlingar. Vi kommer aldrig att acceptera lagförslag från EU som står i strid med parternas rätt att förhandla. Vi behöver därför arbeta för att stärka förståelsen inom EU för den svenska modellen. Det bör införas en skattereduktion för medlemskap i såväl a kassa som i fackförening. Det ska införas en skattereduktion för medlemskap i arbetslöshetsförsäkringen och nästa steg är en skattereduktion även för fackföreningsavgiften. Det är viktigt att unga har kunskaper om 50 arbetsmarknaden och hur den svenska partsmodellen fungerar. Skyddsombudens befogenheter, reella anställningstrygghet och kompetensutveckling inom sitt uppdrag ska stärkas. Rätten att granska villkor och motverka exploatering av arbetstagare ska värnas även på arbetsplatser där fackligt medlemskap saknas. Arbetet med att bekämpa människoexploatering ska intensifieras. Myndigheterna ska kunna arbeta effektivt och företag ska kunna konkurrera på lika villkor. Arbetslivskriminalitet ska inte finnas 55 på svensk arbetsmarknad och offentliga arbetsgivare och upphandlare ska vara föredömen i att verka för

5 en sund konkurrens. Det ska aldrig löna sig att begå brott eller skaffa sig konkurrensfördelar genom att försumma de anställdas rätt till en trygg arbetsmiljö. Arbetskraftsinvandring ska endast ske i bristyrken och arbetstagarnas trygghet stärkas. Arbetsmarknadens parter ska ha en aktiv roll när behovet ska bedömas. All form av D-diskriminering på arbetsmarknaden, där bakgrund bedöms snarare än förmåga och möjligheter, ska motverkas kraftfullt.

(s.9 rad 26 – s.11 rad 4 i ursprungsdokumentet)

Vi bygger landet starkt och hållbart

10

Plikt och rätt

15 Alla ska ges möjlighet att försörja sig själva, och alla har ett ansvar att anstränga sig för att få ett arbete. All arbetslöshet är en förlust för hela samhället, och därför ska vi stödja varandra att komma i arbeten med goda villkor. Arbetslöshet beror sällan på brist på vilja, utan på att man saknar rätt kompetens och utbildning. Det är inte sänkta löner eller osäkrare anställningar som motverkar arbetslöshet – det skapar bara otrygghet, svårigheter för ens familj eller för att kunna bilda familj, och en lägre livslön och pension. Den som blir arbetslös ska möta både tydliga krav och ett starkt stöd, inte fattigdom och hopplöshet.

20 Möjligheten att utbilda sig, med ett tydligt fokus på bristyrken, ska öka på alla nivåer. Kunskapslyftet ska fortsätta, med en bättre kommunal samverkan och regional dimensionering av gymnasial utbildning utifrån arbetsmarknadens behov, en kraftig utbyggnad av yrkesvux och yrkeshögskola och en fortsatt satsning på högskolan. Arbetsmarknadsutbildningarna ska bli fler och erbjudas tidigare vid arbetslöshet. Utbildningsutbudet ska också möta de yrkesverksammas behov bättre än i dag och samverkan med arbetslivet stärkas. Alla arbetslösa ska ges en individuell bedömning och åtgärder av god kvalitet som skapar bästa möjliga förutsättningar för en varaktig anställning. Arbetsförmedlingen ska aktivt matcha arbetslösa med de jobb som finns.

25 Samtidigt som rätten och möjligheten till utbildning och andra insatser ska utökas, ska även plikten att delta öka. Arbetsförmedlingen ska kunna anvisa arbetslösa till arbetsmarknadsutbildning och till reguljär utbildning. Deltagande ska som grundregel vara ett krav för försörjningsstöd eller arbetsmarknadspolitiska ersättningar.

30 Det är särskilt viktigt, framför allt för jämställdheten men också för sysselsättningen och välfärdens finansiering i stort, att fler utrikes födda kvinnor kan försörja sig. Även den som inte har utbildning eller har yrkesarbetat har ofta kunskaper och färdigheter som är användbara i arbetslivet, och det är viktigt att den tysta kompetensen valideras. Validering av "tyst kompetens" bör ske i högre omfattning. Den uppsökande verksamheten för de som inte självmant söker sig till arbetsmarknaden ska utökas. ~~Barnomsorg ska vara så tillgänglig så att den inte hindrar arbete eller arbetssökande.~~ Att delta i språkundervisning ska vara ett krav för ekonomiskt stöd om bristande kunskaper i svenska är det som hindrar en från att få jobb. Språkundervisning behöver finnas tillgänglig för den som behöver. Program där arbete eller praktik kombineras med språkundervisning ska utökas. Redan vid ansökan om uppehållstillstånd ska det göras tydligt för hela familjen vilka möjligheter och förväntningar som finns.

45 Ungdomars sysselsättning har drabbats hårt av pandemin. Vi kan inte acceptera att många unga fastnar i passivitet och arbetslöshet – de ska så snabbt som möjligt komma i jobb eller utbildning. Insatserna för unga som varken arbetar eller studerar ska stärkas. ~~Arbetsförmedlingen ska ha en lokal närvaro och samverkan med varje kommun för att säkerställa att alla som behöver stöd fångas upp i ett tidigt skede.~~ Vi ska ha en statlig aktiv arbetsmarknadspolitik i hela landet. Oavsett var i landet man bor ska man snabbt kunna få stöd att komma i jobb. En viktig förutsättning för det är att samverkan mellan Arbetsförmedlingen, kommuner och arbetsgivare fungerar i varje kommun. Detta för att underlätta för såväl jobbsökande som för arbetsgivare som vill anställa. Arbetsförmedlingen behöver därför ha en kontinuerlig fysisk närvaro och god tillgänglighet i hela landet, genom egna kontor, i samarbete med kommuner eller genom deltagande vid statliga servicekontor. Genom en strategisk och operativ samverkan samt lokala projekt ska arbetslösa få bästa möjliga stöd att få ett arbete. Unga med psykisk

55

ohälsa, funktionsnedsättning eller andra svårigheter ska få särskilt stöd och vägledning. Unga som saknar gymnasieutbildning ska i första hand stöttas till att fullfölja denna och utbildningskontrakten ska återinföras. Vi ska verka för det införs en bortre gräns för hur länge unga vuxna får vara arbetslösa innan någon form av insats ges.

5

Det krävs fler och mer individuellt utformade insatser för att skapa jobb eller utbildning för personer med svag ställning på arbetsmarknaden – inte minst för funktionshindrade personer med funktionsnedsättningar. Fler ska få relevanta och anpassade hjälpmedel. Kraften i sociala företag och ideell sektors möjlighet att skapa arbetstillfällen ska tas tillvara. Samverkan mellan myndigheter, utbildningsanordnare, socialtjänsten och sjukvården ska förbättras för de som behöver samordnade insatser. Olika system samordnas för att understödja människors väg till arbete och egen försörjning. Samverkan behöver utvecklas såväl inom ramen för Finsam som genom olika EU-program.

10

15 Fler långtidsarbetslösa behöver utbilda sig för att kunna komma tillbaka i arbete – även de som har en slutförd gymnasieutbildning. Möjligheten att deltidsstudera vid sidan av deltagande inom jobb- och utvecklingsgarantin har nyligen förlängts, men mer behöver göras. En tät kontakt med samma handläggare och under längre tid är en belagd framgångsfaktor, oavsett skälen till långtidsarbetslöshet, och behöver därför säkras i större utsträckning. Det måste också skapas ett större utrymme på
20 arbetsmarknaden för vuxna arbetslösa som har mycket omfattande kunskapsluckor eller långvarig inaktivitet. Extratjänsterna har varit framgångsrika för att få till exempel nyanlända med lägre utbildningsnivå i arbete, men det skulle behövas fler liknande tjänster under längre tid. Det kan handla om att få ansvar för arbetsuppgifter som i dag inte hinns med, som ligger något utanför det mest centrala inom välfärdens verksamheter, men som skulle avlasta professionerna. Även civilsamhällets kraft och roll ska tillvaratas mycket bättre i detta. Samtidigt ska vi slå vakt om att alla sådana
25 anställningar har goda villkor och inte används för att undergräva den svenska arbetsmarknadsmodellen. Samhall ska stärkas och lönebidragen förbättras.